

*Egyet tudok csak biztosan — a frontsáv elveszett,
s az aratók körülülték a gazda asztalát;
hallgatom a víg lakodalmások énekét,
lyukacsos ereimbe kórokat sodor a huzat,
részegen táncol a szétömlött napkorong,
s belém lopja magát az üres éj.*

ANDREJ FERKO. 1925-ben született Kiszácson (Kisac). Elemibe szülőfalujában, a gimnázium első öt osztályába Petrőcön (Petrovác) járt, végül a szlovák gimnázium főszámolósa után, 1941-től az újvidéki szerb gimnázium diákja. 1944 nyarán csatlakozott egy újvidéki partizánegységhez, megsebesült, augusztusban elfogták, Szegeden halálra ítélték, de az ítéletet nem hajtották végre, s 1945 áprilisában hazatért. Tanulmányait Petrőcön folytatta, s 1946-ban leérettségizett. 1954-ben végzett a belgrádi egyetem orvosi karán, 1956 óta gyakorló orvos Petrőcön.

Verseket és novellákat a háborús években kezdett publikálni, Hero álnéven, a budapesti Slovenská jednotában. A felszabadulás után vajdasági szlovák lapok közölték verseit, s 1954-ben jelent meg Okovaná krv című kötete. 1956 után elhallgatott.

J Á N L A B Á T H

Kiszúrt szemű szent

(SVÄTEC S VYPICHNUTYMI OCAMI)

*Benyitsz az udvartérbe Az öröklétből füstölők sora fakad s a hallgatás
oszlopaihoz láncolt nagyság sebesen dobol a
Véredben Atkozott kiszúrt szemű szent vagy fél lábaddal
ezen a földön míg a másikkal a tömjén
Hajlékfedele alatt emeled őseid kificamodott reményét
imáidban amikben nem hiszel többé Mit lát
Kinyomott szemed Mit hall megkövesült füled
a sok százados visszhang sziporkáiból Vakon bolyongsz a régi
S az új középkor kegyetlenségétől fojtogatottan Mitoszok ébresztenek
legendák vadítanak no meg a tisztelet mely az ébredésből
Sarjad s térdre hullni parancsol e szentély oltára előtt
mely hallgat és misztikus hangján énekel érzelem-
Csengettyűivel mik ujjaidból s tenyeredből s a járomcsont fölött
feszülő bőrből serkennek a sírásból mit szádban
Forgatsz hogy ne kelljen szégyenkezned miatta a halott
szemű elevenek előtt Közben ráébredsz hogy
Százszor elátkozott vagy Gonosz bűbájt bocsátottak rád a vén sirhalmok s a falakon
sorakozó figurák
kik újra élnek s angyali pallosaikkal ütlegelnek Pirulsz
Félrehúzódom fivéreid miatt kik vonakodnak neveden
szólitani Nem tudják mily név dukál*

A szentnek ki le mert szállni az emberek hajlékaiba
s oltáraik elé noha a falun kívül a helye
A szélben a fagyban mint mondják Meg a lemondásban Főlegyenedsz és vársz
készülsz tovább szolgálni az istent akinek
Főszenteltek Akinek fölálodoztak egy hajnali
titkos szertartáson Tieid barátaid az ég madarai
A kik megvidámitanak A kik megerősítenek s orákulumokat
szólnak sorra látogatván a gyöngéket kik
Láthatatlan várfalaik gyűrűjéből a tág világba vágnak s szemükből
a lelkesültség s a kockázat szikrái sisteregnek Hagyjátok
Hadd vesszenek ott a csöndes bolondok

Am a zene mely a magas diszmenyezetről száll alá a vándorok
gúnyájába bújt angyalsereg kórusa mely más templomokból
S más korból zsong ide fölserkenti a kőben alvó lábnyomokat S kicsalogatja
az ezüst és arany csengését meg a bíbor kelmék suhogását
A civilizáció nagyjainak koronázására szántakét míg maga a civilizáció szegénytől
kipirult orcával áll itt a romokon a vád miatt mit
Bezsebel az udvartérben a réteken az erdőben a völgyben amerre kígyók
varjak gyíkok gyanánt kúszik előre a történelem
A kőét mely egymaga áll fenn mert kemény kőből
a szíve s mert keményfejű Gyommal füvekkel
S a nappal barátkozik mely évezredünk s az eljövendő
évezredek szemével tekint le rá

Te pedig magadba lépsz ahogyan e templomba léptél hátikosár
és bot nélkül fedetlen fővel és tiszta lábbeliben
S meghinted homlokozat az edényből mely itt állt mikor még
kicsinyke voltál s kék volt a szemed s még nem esett bele a kételkedés pondrója
S a kicsinyhitűségé s a kiábrándulásé az életből mely ím
itt folyik előtted az ismeretlenből a századokba konok mód
E földből mely nyers és terméketlen büszke csökönyös
s a maga hiú és ideiglenes folyamatában örök időig tartó

A füstölő derengése sír az árnyékok fölött

JÁN LABÁTH. 1926-ban született Petrőcön (Petrovac). Az elemi négy és a gimnázium alsó négy osztályát szülővárosában végezte. 1944-ben részt vesz a nemzeti felszabadító harcban, s a gimnáziumot csak 1946-ban fejezi be. Egy ideig a Hlas P'udu ifjúsági mellékletét szerkeszti. 1953-ban villanymérnöki oklevelet szerez a belgrádi egyetemen. Később rendes mérnöki hivatása mellett a Novy zivot című vajdasági szlovák irodalmi lapot is szerkesztette. Dolgozott Újvidéken, Banja Lukán, Petrőcön, Beocsinban. Ma Újvidéken él és dolgozik.

Eddig öt verskötete jelent meg: Slnecné hodiny (1958), Ked riely rozvodnia sa (1961), Vzbura oblakov (1963), Jesenná krajina (1970), Svätec s vypichnutymi ocami (1971).